

НАСТАВА И • ВАСПИТАЊЕ •

4

БЕОГРАД 2013.

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Настава и васпитање

UDK 37	ISSN 0547-3330	Београд
НВ год. LXII	Број 4. стр. 549-776	2013.

РЕДАКЦИЈА

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова,
Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Гордана Зиндовић Вукадиновић

Лектор: Татјана Догдибеговић

Преводиоци
За енглески језик др Анђелка Игњачевић
За руски језик др Дара Дамњановић

Секретар редакције
Маја Врачар

Компјутерска припрема и коректура:
Предраг Вучинић

За издавача:
Биљана Радосављевић

Штампа: Samba, Mladenovac

PEDAGOGICAL SOCIETY OF SERBIA

Journal of Education

UDK 37	ISSN 0547-3330	Belgrade
JE Year LXII	No. 4. p. 549-776	2013.

EDITORIAL BOARD

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Pavei Zgaga, Ph.D. Slovenia
Dragica Trivić, Ph.D.
Ilke Parchmann, Ph.D. Germany
Snežana Marinković, Ph.D.
Rossitsa Alexsandrova, Penkova, Ph.D.
Bulgaria
Nataša Matović, Ph.D.
Alla Stepanovna Sidenko, Ph.D. Russia
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Gordana Nikolić, Ph.D.
Saša Dubljanin, Ph.D.

EDITOR-IN-CHIEF

Gordana Zindović Vukadinović, Ph.D.

Language editor: Tatjana Dogdibegović

Translators:
Andjelka Ignjačević, Ph.D. (English)
Dara Damjanovic, Ph.D. (Russian)

Secretary
Maja Vračar

Design and typeset:
Predrag Vučinić

For the publisher:
Biljana Radosavljević

Printing: Samba, Mladenovac

Лидија Златић¹
Снежана Маринковић
Миленко Кундачина
Учитељски факултет у Ужицу
Универзитет у Крагујевцу

UDK - 371.134(497.11)"2011/2012";

37.064.2; 316.776:37

Оригинални научни рад

НВ. LXII 4. 2013.

Примљен: 29. VIII 2012.

САДРЖАЈИ О КОМУНИКАЦИОНОЈ КОМПЕТЕНТНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА

Апстракт *Висок ниво комуникационе компетентности наставника је неопходан због све комплекснијих улога и задатака који се пред њега постављају. У раду указујемо на ефекте комуникационе компетентности наставника на просоцијално понашање ученика, као и на значај унапређивања комуникационе компетентности. Главни циљ рада је био да се утврде искуства учитеља и наставника у учењу садржаја који се односе на комуникациону компетентност током иницијалних студија и стручног усавршавања наставника. Истраживање је обављено на узорку од 230 наставника и учитеља из различитих места у Србији током школске 2011/2012. године. Резултати показују да је 75 одсто наставника и учитеља усвајало садржаје из комуникационе компетентности током основних студија, углавном интегрисане кроз друге предмете, а у мањем броју случајева су то били посебни комуниколошки предмети. Програме стручног усавршавања са темама из комуникационе компетентности похађало је 34 одсто наставника и задовољни су њиховим садржајем. Потребу увођења предмета са комуниколошким садржајима у студијски програм основних студија учитељских факултета опажа 75 одсто наставника. На крају рада је предлог исхода у курикулумима комуниколошких предмета на иницијалним, мастер и докторским студијама.*

Кључне речи: комуникациона компетентност, програми, искуство учитеља и наставника.

THE CONTENTS ON COMMUNICATIVE COMPETENCE IN TEACHER EDUCATION

Abstract *A high level of the teacher's communicative competence is necessary because of ever more complex roles and tasks they are faced with. The paper emphasizes the effects of the teacher's communicative competence on prosocial behaviour of the students, and the importance of enhancing their communicative competence. The main goal of the research was to determine the experiences of the class teachers and subject teachers in learning the contents related to communicative competence during undergraduate studies and in-service training. The research included 230 class teachers and subject teachers from different towns in Serbia during the academic 2011/12 year. The results show that 75% of the teachers acquired the contents on communicative competence during undergrad studies, mainly integrated in other subjects, and in several cases they studied separate subjects on communication. 34% of the teachers attended in-service teacher training programmes with the themes of communicative competence and were satisfied with their contents. 75% of the teachers hold that the implementation of courses with communication contents in the programmes of teacher training colleges*

¹ lzlatiac@ptt.rs

are necessary. In the end the paper offers a suggestion of desirable outcomes of studying communication courses at undergraduate, master, and doctoral studies.

Keywords: communicative competence, programmes, teachers' experiences.

ОСОБЕННОСТИ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБРАЗОВАНИИ УЧИТЕЛЕЙ И ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Резюме

Высокий уровень коммуникативной компетентности необходим учителю для осуществления сложных функций и задач, с которыми он встречается в своей работе. В этой статье отмечаются эффекты коммуникативной компетентности учителя на социальное поведение учащихся и подчеркивается важность улучшения коммуникативной компетентности. Основная цель данного исследования была определить опыт учителей и преподавателей в усвоении содержаний, способствующих развитию коммуникативной компетентности в ходе высшего образования и повышения квалификации преподавателей. Исследование проведено на примере 230 учителей и преподавателей из разных городов в Сербии в течение 2011/2012 учебного года. Результаты показывают, что 75% учителей усваивает учебные содержания по коммуникативной компетентности в ходе своего вузовского образования, в основном интегрированные в другие предметы, а в некоторых случаях это были специальные учебные предметы. В ходе курсов повышения квалификации преподавателей, темы, связанные с приобретением коммуникативной компетентности выбрало 34% учителей, и были удовлетворены их содержанием. Почти 75% анкетированных учителей считает, что необходимо ввести предметы по развитию коммуникативной компетентности в учебные программы педагогических факультетов.

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, учебные программы, опыт учителей и преподавателей.

Нови приоритети у образовању наставника и комуникациона компетентност наставника

Савремене тенденције у образовању наставника подвлаче потребу за редефинисањем њихових професионалних захтева и улога. Од њих се тражи да буду спремни и отворени за промене, да буду рефлексивни практичари и да буду укључени у процес доживотног учења. (Day, 1999, Formosinho, 2002, Hirvi, 1996, prema Pučko 1998, Liberman and Grolnick, 1999). Наставници треба да буду способни да обезбеде најбољу могућу педагошку услугу корисницима наставе и образовања, конкретно, треба да имају способност да развију професионалну аутономију и да постану проактивни агенти промене (Зелена књига 2001, Извештај групе Европске комисије за образовање, 2003). Најзначајнија су следећа три аспекта:

– наставници треба да поседују компетенцију за успостављање и креирање стимулативних окружења за учење у којима би се одвијала висококвалитетна настава и образовање. Стимулативне средине за учење

